

เด็กเรียนรู้ซ้ำ

คู่มือสำหรับครู

สสค.

สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน

ชื่อหนังสือ : เด็กเรียนรู้ซ้ำ คู่มือสำหรับครู
จัดพิมพ์โดย : สถาบันราชานุกูล
พิมพ์ครั้งที่ 1 : สิงหาคม 2555
จำนวนพิมพ์ : 1,000 เล่ม
พิมพ์ที่ : บริษัท บียอนด์ พับลิชชิง จำกัด

คำนำ

เด็กเรียนรู้ซ้ำคือเด็กที่เรียนรู้สิ่งใดอย่างเชื่องช้า ใช้เวลานานในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ไหวพริบปฏิภาณไม่ทันเพื่อนในวัยเดียวกัน เด็กจะมีปัญหาการเรียนและมักเกิดปัญหาอารมณ์หรือพฤติกรรมตามมา เป็นที่ทราบกันดีว่าหลักการสอนเด็กเรียนรู้ซ้ำคือการสอนซ้ำ ย้ำ และทวนบ่อยๆ การย่อয়งานและการกระตุ้น

ในคู่มือนี้ได้มีการเพิ่มเติมเทคนิคในการสอนเด็กเรียนรู้ซ้ำ และการดูแลช่วยเหลือด้านอารมณ์จิตใจ หลักการสร้างแรงจูงใจ และการปรับพฤติกรรม ซึ่งเป็นการรวบรวมความรู้ทั้งจากตำราและจากข้อมูลที่ได้จากการสัมมนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างผู้ปกครอง ครูและครูการศึกษาพิเศษ ที่มีประสบการณ์กับเด็กเรียนรู้ซ้ำ นำมาเรียงร้อยเป็นคู่มือที่ง่ายต่อการที่คุณครูจะนำไปปฏิบัติจริง คณะผู้จัดทำหวังว่าคู่มือเล่มนี้น่าจะเป็นตัวช่วยที่ดีในการดูแลเด็กเรียนรู้ซ้ำต่อไป

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

คำจำกัดความ	7
ลักษณะของเด็กเรียนช้า (Slow learner)	10
ลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับน้อย	13
สาเหตุของภาวะเรียนรู้อช้า	15
การช่วยเหลือเด็กเรียนรู้อช้าในโรงเรียน	18
การจัดการชั้นเรียนสำหรับเด็กเรียนรู้อช้า	19
การช่วยเหลือเด็กเรียนรู้อช้าในชั้นเรียน	25
การสร้างทักษะสำคัญให้กับเด็กเรียนรู้อช้า	29
เอกสารอ้างอิง	40
ภาคผนวก	43

เด็กเรียนรู้ซ้ำ

คู่มือสำหรับครู

เด็กเรียนรู้ช้า

คำจำกัดความ

เด็กเรียนรู้ช้า ในคู่มือนี้ หมายถึง เด็กที่มีปัญหาการเรียนที่เกิดจากเด็กมีระดับเชาวน์ปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ โดยกล่าวถึงเฉพาะกลุ่มเด็กเรียนรู้ช้า (Slow learner) และกลุ่มที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับน้อย (Mild Intellectual Disability, Mild ID) เนื่องจากโครงการวิจัยพัฒนาตัวแบบเชิงระบบการจัดการการเรียนรู้สำหรับกลุ่มเด็กพิเศษฯ ดำเนินโครงการในโรงเรียนที่จัดการศึกษาภาคปกติเท่านั้น จึงไม่ได้กล่าวถึงการช่วยเหลือเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับปานกลางที่อยู่ในระบบการศึกษาพิเศษ และเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับรุนแรงที่ไม่สามารถเข้าสู่ระบบการศึกษาได้

เด็กเรียนช้า (Slow learner) หมายถึง เด็กที่มีปัญหาการเรียน อันเนื่องมาจากระดับเชาวน์ปัญญาต่ำกว่าปกติ ปัญหาอาจเกิดจากเด็กที่มีการรับรู้และเข้าใจได้ช้าหรืออาจเป็นเด็กด้อยโอกาสทางสังคม ทางวัฒนธรรม หรือทางเศรษฐกิจมากจนมีผลกระทบต่อเชาวน์ปัญญา แต่ไม่จัดว่าเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา หากทดสอบระดับเชาวน์ปัญญา จะพบว่า มีระดับเชาวน์ปัญญาอยู่ระหว่าง 70-89

เด็กที่มีความบกพร่องทางด้านสติปัญญาระดับน้อย (Mild Intellectual Disability, Mild ID) หมายถึง เด็กที่มีความสามารถสติปัญญาและความสามารถในการปรับตัวต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ ซึ่งความบกพร่องนี้จะเกิดขึ้นในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งของพัฒนาการเด็ก แต่จะต้องเกิดก่อนอายุ 18 ปี หากทดสอบระดับเชาวน์ปัญญา จะพบว่า มีระดับเชาวน์ปัญญาอยู่ระหว่าง 50-69

เพื่อช่วยให้เห็นภาพของค่าจำกัดความมากยิ่งขึ้น จะขอกล่าวถึงการแบ่งระดับเชาวน์ปัญญา (Intelligence Quotient, IQ) ของ Wechsler Intelligence Scale for Children – Revised (WISC-R) ซึ่งเป็นเครื่องมือในการทดสอบเชาวน์ปัญญา ซึ่งแบ่งระดับเชาวน์ปัญญาดังนี้

ค่าตัวเลข IQ การแบ่งระดับเขาวนปัญญา

130 ขึ้นไป	จัดอยู่ในกลุ่มสติปัญญาอัจฉริยะ
120 - 129	จัดอยู่ในกลุ่มสติปัญญาฉลาดมาก
110 - 119	จัดอยู่ในกลุ่มสติปัญญาค่อนข้างฉลาด
90 - 109	จัดอยู่ในกลุ่มสติปัญญาอยู่ในเกณฑ์ปกติ (normal)
80 - 89	จัดอยู่ในกลุ่มสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์ (Low average)
70 - 79	จัดอยู่ในกลุ่มสติปัญญาคาบเส้น (Borderline)
50 - 69	จัดอยู่ในกลุ่มที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับน้อย (Mild Intellectual Disability)
35 - 49	จัดอยู่ในกลุ่มที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับปานกลาง (Moderate Intellectual Disability)
20 - 34	จัดอยู่ในกลุ่มที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับมาก (Severe Intellectual Disability)
ต่ำกว่า 20	จัดอยู่ในกลุ่มที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับรุนแรง (Profound Intellectual Disability)

จากระดับเขาวนปัญญา จะเห็นว่าเด็กเรียนช้า (Slow learner) คือเด็กที่มีค่าระดับเขาวนปัญญาระหว่าง 70 - 89 ซึ่งจะรวมกลุ่มเด็กที่มีระดับเขาวนปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์ (Low average) และเด็กที่มีระดับเขาวนปัญญาคาบเส้น (Borderline) ไปด้วยกัน

เด็กเรียนช้า (Slow learner) และเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับน้อยทั้งสองกลุ่มนี้ คือเด็กที่จะพบในโรงเรียนปกติ จัดเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยเฉพาะเด็กที่ช่วยเหลือตนเองได้ดี คุณครูและผู้ปกครองจึงไม่ทราบปัญหาจนเข้าเรียนไประยะหนึ่งแล้วพบว่าเด็กเรียนไม่ทันเพื่อนนั่นเอง

ข้อสังเกต

ลักษณะของเด็กเรียนช้า (Slow learner)

วัยอนุบาล

เด็กเรียนช้า (Slow learner) จะมีลักษณะดังนี้ คือ มีปัญหาการเรียน ไม่สามารถทำงานหรือเรียนรู้สิ่งที่เด็กในช่วงอายุเดียวกันเรียนรู้ได้ เรียนรู้-รับรู้-เข้าใจสิ่งต่างๆ ได้ ช้ากว่าเด็กอื่น โดยเฉพาะความคิดแบบนามธรรม มีการคิดและการตัดสินใจช้า มีการตอบสนองต่อสิ่งต่างๆ ช้า ความคิดดูไม่เป็นระบบหรือไม่ค่อยมีเหตุผล มักแก้ปัญหาโดยการลองผิดลองถูก และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ไม่สมวัย มักมีปัญหาทางอารมณ์และการปรับตัวตามมา

ด้านความสนใจ

เด็กเรียนช้า (Slow learner) มีความยากลำบากในเรื่องการคงความสนใจ มีความสนใจสั้น ทำงานอะไรไม่ค่อยได้นาน รวมทั้งไม่สามารถยับยั้งสิ่งรบกวนที่มากกระทบได้ จึงไม่สามารถจะมีจุดสนใจได้ถ้ามีสิ่งรบกวนและไม่สามารถแยกแยะความสำคัญของสิ่งต่างๆ เพราะไม่รู้จะเลือกสนใจอะไร จึงดูเหมือนไม่มีความสนใจต่อสิ่งใด

นอกจากนี้ เด็กเรียนช้า (Slow learner) มักมีความสนใจใฝ่รู้อยู่ในระดับน้อย ไม่ค่อยถามและไม่ติดตามที่จะหาคำตอบ ไม่ค่อยแสดงความคิดเห็นว่าจะทำสิ่งต่างๆ ให้สำเร็จได้นั้นต้องทำอะไร

ด้านความจำ

เด็กเรียนช้า (Slow learner) มีความจำระยะสั้นไม่ดี แต่สามารถเก็บข้อมูลได้เป็นเวลานานและจะมีความจำระยะยาวโดยทั่วไปใกล้เคียงกับเด็กปกติ ซึ่งจะจำได้ดียิ่งขึ้นถ้าเรื่องนั้นๆ มีความหมาย เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน

ด้านการถ่ายโยงการเรียนรู้

มีความลำบากในการนำความรู้หรือประสบการณ์จากสถานการณ์หนึ่งไปสู่อีกสถานการณ์หนึ่ง แต่ถ้าทำอะไรสำเร็จ เด็กจะมีแรงจูงใจในการทำสิ่งใหม่ๆ แก้ปัญหาใหม่ๆ

ลักษณะอื่นๆ ที่พบร่วมได้ในกลุ่มเด็กเรียนช้า (Slow learner) มากกว่ากลุ่มเด็กปกติ

1. เด็กเรียนช้ามักมีภาวะการเจริญเติบโตของร่างกายต่ำกว่าเกณฑ์
2. มีพฤติกรรมเด็กกว่าวัย
3. มีปัญหาการทำงานประสานของกล้ามเนื้อต่างๆ เช่น มีปัญหาในการเคลื่อนไหวร่างกาย การประสานระหว่างกล้ามเนื้อแขนและขาไม่ดี เมื่อเล่นกีฬาจะมีลักษณะงุ่มง่าม ไม่คล่องแคล่ว

ลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญาในระดับน้อย

(Mild Intellectual Disability, Mild ID)

ลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับน้อย (Mild ID) จะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับเด็กเรียนช้า (Slow learner) แต่จะมีความรุนแรงของปัญหาต่างๆมากกว่า พบว่าเด็กมีประวัติพัฒนาการทางภาษาล่าช้า แต่อาการจะชัดเจนมากขึ้นเมื่อเข้าเรียน โดยเฉพาะปัญหาการเรียน เนื่องจากเด็กกลุ่มนี้จะมีพัฒนาการทางสติปัญญาช้ากว่าเด็กในวัยเดียวกัน 2 - 4 ปี เด็กจึงมีปัญหาในการอ่าน การเขียน การคำนวณ การประสานงานระหว่างกล้ามเนื้อต่างๆ ในร่างกายไม่ดี มีปัญหาในการปรับตัวเข้ากับเพื่อนๆ เด็กกลุ่มนี้สามารถพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันได้ สามารถฟังตนเอง ดูแลกิจวัตรประจำวันของตนเองได้ รวมถึงทักษะที่ใช้ในชีวิตทั่วไปและงานบ้าน สำหรับปัญหาด้านสังคม อารมณ์ พฤติกรรมเด็กกลุ่มนี้จะมีแนวโน้มที่จะเกิดปัญหาในการปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ปัญหาการควบคุมอารมณ์ และปัญหาพฤติกรรมได้มากกว่าเด็กปกติ

**ตารางแสดงระดับความสามารถในการรับการศึกษา
ระหว่างกลุ่มเด็กเรียนช้า (Slow learner) และกลุ่มเด็กที่มี
ความบกพร่องทางสติปัญญาระดับน้อย (Mild ID)**

ประเภท	ระดับสติปัญญา	ความสามารถในการรับการศึกษา
เด็กเรียนช้า (Slow learner)	70-89	เขาวนปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์ สามารถรับการศึกษาที่ให้การช่วยเหลือสำหรับเด็กเรียนช้า (Slow learner) ได้ และสามารถประกอบอาชีพช่างฝีมือได้
เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับน้อย (Mild ID)	50-69	มีพัฒนาการด้านสติปัญญาช้ากว่าเด็กวัยเดียวกัน 2-4 ปี การปรับตัวทางสังคมทำได้เต็มที่เท่ากับเด็กวัยรุ่นในด้านต่างๆ ไป แต่ขาดความสามารถในการวางแผน และการคาดการณ์ล่วงหน้า อาจพอรับการศึกษาในระดับประถมต้นหรือการศึกษาพิเศษ แต่จะมีปัญหาการเรียนในทุกกลุ่มวิชา สามารถประกอบอาชีพที่ไม่ต้องใช้ความรับผิดชอบสูง หรืองานประเภทช่างฝีมือได้

สาเหตุ

ของภาวะเรียนรู้อ่าน

สาเหตุที่ทำให้เด็กเรียนรู้อ่านเกิดได้จากปัจจัยต่างๆ ซึ่งอาจเกิดจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่งเพียงอย่างเดียวหรือหลายสาเหตุเกิดร่วมกันทำให้เด็กมีภาวะเรียนรู้อ่านสาเหตุเหล่านั้นได้แก่

1. ภาวะทางร่างกายที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของเด็ก

ในปัจจุบันพบสภาวะความบกพร่องทางร่างกาย หรือโรคบางอย่างที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของสมองและการเรียนรู้ของเด็ก ทำให้เด็กเรียนรู้ได้ไม่เต็มศักยภาพ ถูกมองว่าเป็นเด็กที่มีปัญหาเรียนรู้อ่านสาเหตุเหล่านั้นได้แก่

- **โรคทางระบบประสาท** ที่พบได้บ่อยๆ คือ โรคคลมชัก โรคไข้มอง อักเสบ หรือภาวะที่ทำให้เกิดการกระทบเพื่อบต่อสมองตั้งแต่ทารกยังอยู่ในครรภ์ เช่น มารดาดื่มเหล้า หรือสูบบุหรี่ระหว่างตั้งครรภ์ มารดาได้รับสารตะกั่วระหว่างตั้งครรภ์ ภาวะขาดออกซิเจนระหว่างการคลอดหรือหลังคลอด ซึ่งภาวะเหล่านี้มีผลต่อการเจริญเติบโตของสมองและมักมีผลกระทบต่อการทำงานของสมองอย่างถาวร
- **ปัญหาด้านการมองเห็น (เช่น การมองเห็นบกพร่อง ตาบอดสี) ปัญหาการได้ยิน** ปัญหาด้านการมองเห็นและปัญหาการได้ยินพบได้บ่อยครั้งที่ทำให้เด็กมีปัญหาการเรียน ซึ่งเป็นสาเหตุที่สามารถให้การช่วยเหลือและทำให้เด็กกลับมาเรียนหนังสือได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

- **ภาวะโลหิตจางเรื้อรัง** ภาวะนี้ส่งผลโดยตรงต่อความบกพร่องทางพัฒนาการของระบบประสาทในวัยเด็ก เด็กที่มีภาวะโลหิตจางจะมีอาการอ่อนเพลีย เหนื่อยง่าย หายใจลำบากเวลาออกแรง สมาธิในการเรียนลดลง
- **ภาวะการขาดสารไอโอดีน** อาการของเด็กที่มีการขาดสารไอโอดีนคือ มีคอพอก ซึ่งมีลักษณะคอโต ตัวเตี้ย แคระแกรน พัฒนาการช้า นอกจากนี้ยังพบว่า การขาดสารไอโอดีนเพียงเล็กน้อยไม่ทำให้เกิดความผิดปกติทางร่างกาย แต่จะส่งผลต่อระดับเชาวน์ปัญญาของเด็ก
- **ภาวะทุพโภชนาการ** การขาดสารอาหารที่จำเป็นต่อร่างกาย

2. การเลี้ยงดูและสภาพแวดล้อม

มีงานวิจัยที่ให้เด็กกลุ่มหนึ่งถูกปล่อยให้เลี้ยงตามธรรมชาติเท่าที่ครอบครัวมีความรู้ และอีกกลุ่มหนึ่งให้ความรู้เรื่องการเลี้ยงดูที่ถูกต้อง นั่นคือให้ข้อมูลพูดคุยกับเด็ก สอนเด็กทุกอย่างตั้งแต่ช่วงแรกเกิด พบว่าเด็กกลุ่มที่สองมีการเรียนรู้ที่เร็วกว่าเด็กในกลุ่มแรก ดังนั้น การเลี้ยงดูอย่างปล่อยปละละเลย ปล่อยให้เด็กอยู่ตามลำพัง ดูโทรทัศน์ลำพังเป็นเวลานานๆ ทำให้สมองของเด็กไม่ถูกกระตุ้นให้คิด จินตนาการ หรือคิดแก้ปัญหา เส้นใยของสมองที่จะมีการแตกกิ่งก้านสาขาจากการกระตุ้นก็จะมีเจริญเติบโตที่น้อยกว่าปกติ ทำให้เด็กเสี่ยงต่อการที่จะเป็นเรียนรู้ช้าได้

ในเด็กหลายๆ ราย อาจไม่พบสาเหตุที่ชัดเจนที่ทำให้เด็กมีภาวะเรียนรู้ช้า เช่น เด็กไม่เคยมีประวัติภาวะแทรกซ้อนระหว่างคลอดหรือหลังคลอด ไม่มีโรคประจำตัวใดๆ มาก่อน มาทราบอีกครั้งก็พบว่าเด็กมีปัญหาการเรียนเมื่อเข้าโรงเรียนไปแล้ว

การช่วยเหลือเด็กเรียนรู้อำนาจ

ในโรงเรียน

เด็กเรียนรู้อำนาจได้รับการพัฒนาตั้งแต่วัยทารก ในบางกรณีที่ครูหรือผู้ปกครองไม่แน่ใจว่าเด็กมีภาวะบกพร่องทางสติปัญญาหรือภาวะบกพร่องด้านอื่นหรือไม่นั้น ขอแนะนำให้ช่วยเหลือไว้ก่อน เพราะการช่วยเหลือตั้งแต่ระยะแรกเริ่ม เช่น การกระตุ้นพัฒนาการนั้น มีแต่ประโยชน์ไม่ได้มีโทษสำหรับเด็กแต่อย่างใด ในกรณีที่พบภายหลังว่า เด็กคนนั้นมีความบกพร่องในด้านใดก็ตาม ก็ถือว่าเด็กได้รับการช่วยเหลืออย่างทันที่ แต่หากพบว่า เด็กคนนั้นไม่มีความบกพร่องใดๆ การช่วยเหลือที่ได้ก็ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้นกว่าเดิม

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กเรียนรู้อำนาจ ควรพิจารณาจากความสามารถของเด็ก เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเล็กน้อยควรได้รับการสอนที่เน้นความรู้ทางวิชาการ และควรให้เด็กได้เรียนในชั้นเรียนร่วมกับเด็กปกติ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับรุนแรงขึ้นควรเรียนรู้ทักษะการช่วยเหลือตนเอง ทักษะการใช้ชีวิตในชุมชน และทักษะอาชีพ อย่างไรก็ตาม เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาไม่ว่าระดับใด เด็กจำเป็นต้องเรียนรู้ทักษะทางวิชาการ ทักษะการช่วยเหลือตนเอง ทักษะการใช้ชีวิตในชุมชนและทักษะอาชีพด้วยทุกคน แต่ระดับและปริมาณของเนื้อหาที่ควรเหมาะสมกับความสามารถของแต่ละคน

การจัดการชั้นเรียน สำหรับเด็กเรียนรู้ช้า

ชั้นเรียนปกติ

เด็กที่มีภาวะบกพร่องทางสติปัญญาระดับน้อยส่วนใหญ่มักได้รับบริการทางการศึกษาพิเศษในชั้นเรียนปกติ ร่วมกับการทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กเรียนร่วมกับเพื่อนที่เป็นเด็กปกติในโรงเรียนทั่วไปในละแวกบ้าน เพื่อให้เด็กมีโอกาสเรียนรู้ทักษะต่างๆ ที่เด็กทั่วไปได้เรียน และได้รับการสอนเรื่องทักษะทางสังคมมากขึ้น ส่วนเด็กเรียนรู้ช้า (Slow learner) ต้องการความช่วยเหลือโดยการสอนเสริมในชั้นเรียนปกติ

ลักษณะของชั้นเรียนปกติ

เมื่อเด็กเข้าเรียนร่วมกับเพื่อนที่เป็นเด็กปกติ โรงเรียนมักวางแผนให้เด็กเรียนรู้ด้วยวิธีการสอนปกติตามหลักสูตรที่ระบุไว้ใน IEP ส่วนผู้ที่ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาพิเศษให้กับเด็กนั้นอาจเป็นคุณครูในชั้นเรียนปกติ คุณครูในห้องเสริมวิชาการ หรือคุณครูเวียนสอนก็ได้ การจัดชั้นเรียนแบบนี้ทำให้เด็กส่วนใหญ่สามารถเรียนในห้องเรียนปกติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อดีของการเรียนในห้องเรียนปกติ

ข้อดีที่เด่นชัดที่สุดของการจัดให้เด็กได้เรียนในชั้นเรียนแบบนี้ คือเด็กมีโอกาสได้เรียนด้วยวิธีปกติเหมือนกับเด็กทั่วไปและได้เรียนรู้จากเด็กปกติมากที่สุด เด็กได้เรียนกับคุณครูที่หลากหลาย ซึ่งตรงข้ามกับการเรียนในชั้นเรียนพิเศษที่มีคุณครูการศึกษาพิเศษเพียงหนึ่งคนหรือสองคนเท่านั้น นอกจากนี้วิธีนี้ยังเหมาะสมสำหรับเด็กในโรงเรียนที่ไม่มีคุณครูการศึกษาพิเศษด้วย

การที่เด็กเรียนรู้เข้าได้เรียนในชั้นเรียนปกตินี้ ช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิตจริงได้ดีขึ้น เพราะยังมีทักษะที่จำเป็นในชีวิตจริงหลายด้านที่เด็กไม่สามารถเรียนรู้ในชั้นเรียนพิเศษหรือในห้องเสริมวิชาการที่เด็กไปเรียนบางเวลาได้ เช่น การสื่อสารพูดคุยกับเด็กทั่วไป หรือการปฏิบัติตามกฎกติกาของสังคม เป็นต้น

ในกรณีที่เด็กจำเป็นต้องเรียนในชั้นเรียนพิเศษ เด็กเหล่านั้นก็ควรมีโอกาสได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ กับเด็กปกติด้วย เพราะเด็กจะได้ใช้ชีวิตและเรียนรู้อยู่ในสถานการณ์จริง และเด็กปกติยังเป็นตัวแบบให้กับเด็กที่เรียนรู้ซ้ำอีกด้วย

นอกจากนี้ไม่ใช่เฉพาะเด็กเรียนรู้ซ้ำเท่านั้นที่ได้ประโยชน์ แต่เด็กปกติที่เรียนร่วมกับเด็กที่เรียนรู้ซ้ำก็จะได้เรียนรู้ว่าคนในสังคมมีลักษณะแตกต่างกันได้เรียนรู้ทักษะต่างๆ ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่น เช่น การแบ่งปัน การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

หรือการรู้จักช่วยเหลือคนที่อ่อนแอกว่า เป็นต้น ซึ่งทักษะเหล่านี้เด็กปกติจะเรียนรู้จากเด็กที่เรียนรู้ซ้ำได้ดีกว่าการเรียนรู้จากเด็กปกติด้วยตนเอง

ข้อเสียของการเรียนในชั้นเรียนปกติ

ข้อเสียเด่นชัดที่สุด คือ คุณครูในชั้นเรียนปกติมักไม่สามารถจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการพิเศษของเด็กเรียนรู้ซ้ำในชั้นเรียนปกติได้

ข้อเสียอีกประการหนึ่งของการเรียนในชั้นเรียนปกติ คือ คุณครูในชั้นเรียนปกติมักมีเจตคติทางลบต่อเด็กเรียนรู้ซ้ำ คุณครูหลายคนรู้สึกว่าการสอนเด็กเรียนรู้ซ้ำในชั้นเรียนนั้นเป็นภาระอย่างมาก และมักปฏิเสธเด็กเหล่านี้ คุณครูส่วนใหญ่ยังมองว่าการสอนเด็กเรียนรู้ซ้ำเป็นหน้าที่ของคุณครูการศึกษาพิเศษเท่านั้น

และข้อเสียที่เป็นปัญหาที่พบบ่อยในปัจจุบัน คือ โรงเรียนปกติไม่มีคุณครูการศึกษาพิเศษในโรงเรียนที่จะทำหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่คุณครูในชั้นเรียนปกติ ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนมักมองข้ามในเรื่องนี้ อีกทั้งคุณครูการศึกษาพิเศษที่มีอยู่ในโรงเรียนปกติส่วนใหญ่มักทำหน้าที่สอนในชั้นเรียนพิเศษเท่านั้น ส่วนคุณครูที่สอนในชั้นปกติจำนวนมากยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างเพียงพอ ดังนั้น ผู้บริหารจึงควรสนับสนุนให้มีการอบรม ให้ความรู้ความเข้าใจแก่คุณครูในชั้นเรียนปกติอย่างต่อเนื่อง รวมถึงผู้บริหารเองต้องเข้าใจและตระหนักถึงความรู้สึกของคุณครูและการอบรมนั้นๆ ต้องเป็นแนวทางที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงด้วย

ชั้นเรียนพิเศษ

ลักษณะของชั้นเรียนพิเศษ

คุณครูในห้องมักเป็นคุณครูการศึกษาพิเศษ 1 คน และนักเรียนมักมีลักษณะใกล้เคียงกัน หรือมีความบกพร่องประเภทเดียวกัน นักเรียนในชั้นเรียนพิเศษนี้แทบไม่มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเด็กปกติ ถึงแม้ลักษณะการจัดชั้นเรียนพิเศษในแต่ละโรงเรียนอาจแตกต่างกันไปบ้าง แต่โดยรวมแล้วชั้นเรียนพิเศษมักมีลักษณะทั่วไปดังนี้

1. คุณครูการศึกษาพิเศษทำหน้าที่รับผิดชอบการจัดการเรียนการสอนเด็กในห้องนี้
2. การเรียนการสอนส่วนใหญ่เกิดในห้องนี้ห้องเดียว
3. โรงเรียนอาจจัดนักวิชาชีพด้านอื่นมาให้บริการบ้าง เช่น นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด นักแก้ไขการพูด แต่สำหรับในประเทศไทยนั้น การจัดชั้นเรียนแบบนี้ มักมีคุณครูการศึกษาพิเศษเป็นผู้รับผิดชอบเด็กทุกคนในห้องพิเศษ
4. คุณครูอาจสอนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มเล็กๆ ก็ได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับประเภทความบกพร่องของเด็ก จำนวนเด็ก ระดับความสามารถของเด็ก ตลอดจนทักษะในการจัดการเรียนการสอนของคุณครู ชนิดของสื่อ อุปกรณ์ในชั้นเรียนด้วย

เด็กในห้องเรียนพิเศษนี้อาจได้เข้าร่วมกิจกรรมกับเด็กปกติในห้องเรียนปกติเป็นบางเวลา ซึ่งกิจกรรมนั้นๆ ต้องไม่ใช่ด้านวิชาการ เช่น การเล่นเกม การเข้าฟังการประชุมในห้องประชุม หรือกิจกรรมดนตรี เป็นต้น แต่ถึงแม้เด็กที่มีความบกพร่องจะมีโอกาสได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับเด็กทั่วไปบ้างตามโอกาสต่างๆ แต่โดยทั่วไป เด็กที่มีความบกพร่องจะมีโอกาสมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กปกติในวัยเดียวกันหรือได้เข้าร่วมกิจกรรมที่ต้องใช้ความร่วมมือซึ่งกันและกันน้อยมาก

ข้อดีของห้องเรียนพิเศษ

1. สัดส่วนของเด็กนักเรียนที่คุณครูต้องรับผิดชอบนั้นต่ำกว่าห้องเรียนปกติ เช่น คุณครู 1 คน ต้องรับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 6 - 8 คน หรืออัตรา 1: 6 - 8 ทำให้คุณครูสามารถดูแลเด็กได้ทั่วถึงมากกว่า
2. คุณครูที่ดูแลห้องเรียนพิเศษมีคุณวุฒิทางการศึกษาพิเศษ หรือเป็นคุณครูที่ผ่านการอบรมด้านการสอนเด็กประเภทนี้โดยเฉพาะ
3. คุณครูมักสอนเป็นกลุ่มเล็ก ทำให้การสอนมีคุณภาพมากกว่าการสอนแบบกลุ่มใหญ่
4. การเรียนในชั้นเรียนพิเศษนั้นมักเป็นแบบผ่อนคลายและสนุกสนานมากกว่าการเรียนในชั้นปกติ เด็กที่มีความบกพร่องจึงไม่รู้สึกเครียด
5. เมื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนกับเด็กที่มีความสามารถพอๆ กัน เด็กมักรู้สึกมั่นคงทางจิตใจมากกว่าการเรียนอยู่ในชั้นปกติที่เด็กคนอื่นทำได้ดีกว่าตน และเมื่ออยู่ในห้องเรียนพิเศษ เด็กจะไม่ถูกล้อเลียนจากเพื่อน
6. ผู้ปกครองสามารถติดต่อ สอบถาม พุดคุย และสร้างสัมพันธภาพกับคุณครูได้ง่ายกว่าเพราะมีคุณครูประจำห้องเพียงคนเดียว
7. เนื่องจากคุณครูมีเด็กในการดูแลน้อย ทำให้คุณครูรู้จักเด็กดีกว่า รู้ว่าเด็กแต่ละคนมีจุดอ่อนและจุดแข็งอย่างไร
อย่างไรก็ตามคุณครูในชั้นเรียนพิเศษจะต้องมีคุณลักษณะดังต่อไปนี้
 1. เข้าใจจุดแข็งและจุดอ่อนของเด็ก รวมถึงรูปแบบและลีลาการเรียนรู้อันของเด็กแต่ละคน
 2. ปรับการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคนได้
 3. สนับสนุนและช่วยเหลือเพื่อตอบสนองความต้องการพิเศษของเด็กได้อย่างแท้จริง

4. คำนี้ถึงปัจจัยต่างๆ ที่อาจส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้การสอนและวางแผนการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กแต่ละคนเพื่อให้เกิดผลประโยชน์สำหรับเด็กในอนาคตด้วย

ข้อเสียของห้องเรียนพิเศษถึงแม้ห้องเรียนพิเศษจะมีข้อดีหลายอย่าง แต่ก็ยังมีจุดอ่อนบางประการ

1. การจัดการเรียนการสอนแบบนี้ไม่เหมาะสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องในระยะยาว แม้ว่าการเรียนชั้นเรียนพิเศษอาจช่วยให้เด็กมีทักษะด้านวิชาการมากขึ้น แต่ทักษะในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมนี้น้อยลง

2. เนื่องจากเด็กเรียนรู้ได้ดีที่สุดจากการเลียนแบบ และเด็กปกติถือเป็นตัวแบบที่ดีที่สุดสำหรับเด็กที่มีความบกพร่อง ดังนั้นการเรียนในห้องเรียนพิเศษจึงทำให้เด็กขาดโอกาสในการพัฒนาทักษะทางสังคมไป

3. คุณครูในห้องเรียนพิเศษมักไม่มีโอกาสได้รวมกิจกรรมกับคุณครูทั่วไปในโรงเรียน ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างคุณครูการศึกษาพิเศษกับคุณครูในห้องเรียนปกติห่างเหินกัน ห้องเรียนพิเศษจึงมักเป็นห้องเรียนที่โดดเดี่ยวและมักไม่ได้รับความร่วมมือหรือความช่วยเหลือจากคุณครูคนอื่นในโรงเรียน

ปัจจุบันนี้ เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีโอกาสเข้าเรียนในชั้นเรียนร่วมมากขึ้น โดยเฉพาะเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับน้อย ส่วนชั้นเรียนพิเศษจึงเป็นที่จัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับปานกลางขึ้นไป

การช่วยเหลือเด็กเรียนรู้ซ้ำ ในชั้นเรียน

การช่วยเหลือเด็กเรียนรู้ซ้ำทำได้โดยการสอนให้เด็กเรียนรู้ทักษะการเรียนรู้ เช่น การจัดตารางเวลาอ่านหนังสือ การขีดเส้นใต้ใจความสำคัญของเรื่อง ที่อ่าน ฯลฯ และสิ่งที่สำคัญคือการปรับวิธีการต่างๆ ของคุณครูให้เหมาะสม กับความต้องการของเด็กแต่ละคน ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าคุณครูไม่ควรให้ การช่วยเหลือเด็กเรียนรู้ซ้ำทุกคนด้วยวิธีเดียวกันไปหมด

บุคลากรในโรงเรียนทุกคนมีส่วนช่วยเหลือเด็กทั้งสิ้น ตั้งแต่ระดับ การบริหารถึงระดับการช่วยเหลือในชั้นเรียน

- ในระดับการบริหารนั้นสามารถช่วยได้โดยการพิจารณาหลักสูตร ที่ใช้สำหรับเด็กเรียนรู้ซ้ำว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ เพียงใด
- การช่วยเหลือในชั้นเรียนนั้น คุณครูควรปรับวิธีการสอนให้ เหมาะสมสำหรับเด็กแต่ละคน

การช่วยเหลือโดยคุณครูมีเทคนิค ดังนี้

การช่วยเหลือโดยตัวคุณครู

สิ่งสำคัญที่ช่วยให้คุณครูสามารถสอนเด็กเรียนรู้ซ้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีดังต่อไปนี้

1. คุณครูควรแจ้งเนื้อหาสำคัญที่เด็กต้องเรียนในภาคการศึกษานั้น โดยใช้โครงร่างของแต่ละวิชา นอกจากนั้นควรแจ้งวันส่งงานที่ได้รับมอบหมาย จะช่วยให้เด็กสามารถมองภาพเนื้อหาที่ต้องเรียนทั้งหมดได้ วิธีนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับเด็กเรียนรู้ซ้ำในชั้นมัธยมศึกษาอย่างมาก เพราะช่วยให้เด็กสามารถคาดการณ์ถึงสิ่งที่จะต้องพบในอนาคตอันใกล้ และเตรียมตัวรับสถานการณ์ได้

2. แนวทางในการเรียน เป็นวิธีการช่วยเหลือสำหรับเด็กเรียนรู้ซ้ำ วิธีหนึ่ง แนวทางในการเรียนรู้ที่คุณครูควรแจ้งให้เด็กทราบมีดังนี้

2.1 กำหนดวัตถุประสงค์ที่เด็กต้องทำให้ชัดเจน

2.2 ระยะเวลาแน่นอนที่เด็กต้องเรียนในบทเรียนนั้นๆ

2.3 ผลงานที่คุณครูคาดหวังในแต่ละบทเรียน เช่น การทำรายงาน หรือ การทำโครงงาน เป็นต้น

2.4 งานที่คุณครูมอบหมาย และกิจกรรมการเรียนต่างๆ

2.5 เกณฑ์การประเมินผล

สิ่งเหล่านี้ช่วยให้เด็กเรียนรู้ซ้ำโดยเฉพาะระดับประถมศึกษาตอนปลาย หรือระดับมัธยมศึกษา มีแนวทางในการเรียนมากขึ้น ทั้งนี้ หากคุณครูต้องการนำวิธีนี้มาใช้กับเด็กที่มีภาวะเหล่านี้ คุณครูจำเป็นต้องแนะนำช่วยเหลือ โดยเฉพาะในระยะแรกๆ

3. การใช้คำถามล่วงหน้า เป็นการเตรียมคำถามก่อนการอ่าน เพื่อช่วยให้เด็กจดจ่อกับเนื้อหาที่กำลังจะอ่านต่อไป รู้จักการจับใจความสำคัญ ตัวอย่างเช่น การอ่านเรื่องกระต่ายกับเต่า

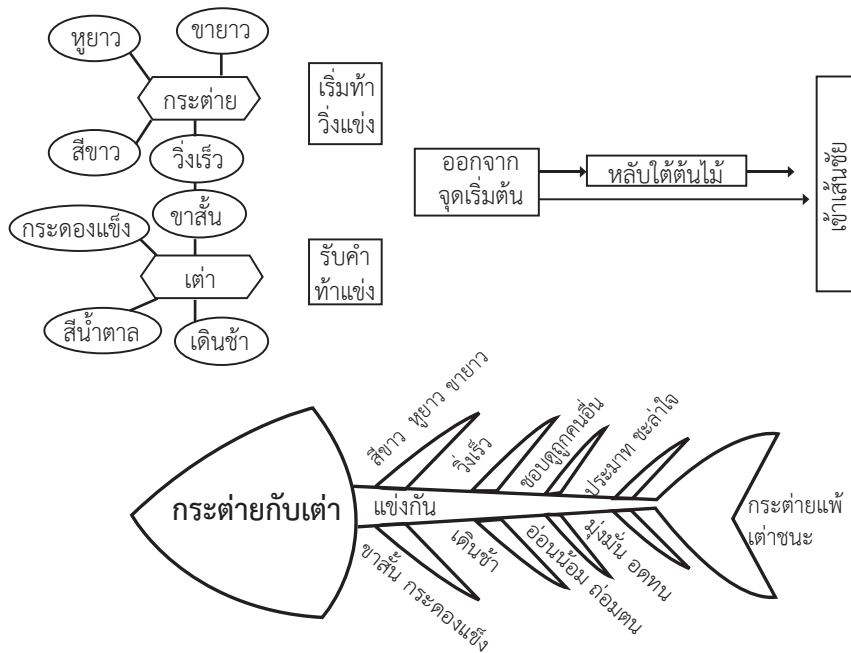
การอ่านหนังสือนิทานเรื่อง กระต่ายกับเต่า

การเตรียมการล่วงหน้า ควรใช้คำถามต่อไปนี้

1. เกิดอะไรขึ้นระหว่างกระต่ายกับเต่า
2. กระต่ายมีนิสัยอย่างไร
3. ใครเป็นผู้ทำชิงในการแข่งขัน
4. ใครเป็นผู้ชนะ
5. นักเรียนคิดว่าเต่าชนะเพราะอะไร

4. การนำเสนอประเด็นสำคัญด้วยรูปภาพ เป็นการนำเสนอคำศัพท์ หรือใจความสำคัญในรูปแบบของกราฟ แผนภูมิโครงร่าง แผนภูมิความคิด (Mind mapping) ทำให้เด็กเรียนรู้ซ้ำเรียนได้ดีขึ้น เพราะเด็กเหล่านี้ทำความเข้าใจกับเนื้อหาที่อ่านได้ค่อนข้างยาก ดังนั้นในการนำเสนอใจความสำคัญต่างๆ ด้วยรูปภาพจะช่วยให้เด็กสามารถจัดระบบความคิด ความจำ และเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ง่ายขึ้น

รูปภาพ 1. ตัวอย่างแผนภูมิความคิดเรื่องกระต่ายกับเต่า

รูปภาพ 2. ตัวอย่างแผนภูมิกิ่งปลา เรื่องกระต่ายกับเต่า

อุปกรณ์ช่วยในการสอนอื่นๆ พบว่า สื่อการเรียนการสอนบางอย่างที่ใช้เสียงและภาพในการนำเสนอช่วยให้เด็กสนใจ กระตือรือร้น และเข้าใจง่ายขึ้น ซึ่งโดยทั่วไป โรงเรียนต่างๆ มักใช้อุปกรณ์เหล่านี้อยู่แล้ว เช่น เทปบันทึกเสียง วีซีดี คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

การสร้างทักษะสำคัญ

ให้กับเด็กเรียนรู้

คุณครูผู้สอนจะพบว่าเด็กเหล่านี้มีปัญหาทางการเรียนหลายอย่าง เช่น เรียนตามเพื่อนไม่ทัน ทำงานที่คุณครูสั่งล่าช้า ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อเด็กหลายด้าน ทักษะหลายอย่างที่ได้ฝึกไปมักเป็นทักษะที่คุณครูมองข้าม และไม่มีการสอนให้กับเด็กเหล่านี้ในชั้นเรียน ได้แก่

การสร้างความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า

สิ่งสำคัญประการแรกที่คุณครูควรคำนึงถึงคือ เด็กเรียนรู้เหล่านี้มักมีความรู้สึกที่ตนเองไม่ค่อยมีคุณค่าเพราะทำอะไรไม่ได้เหมือนเพื่อนๆ ในชั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการเรียน ในขณะที่คุณครูหลายคนมักมีเจตคติต่อเด็กที่เรียนไม่ดีในแง่ลบ ความคาดหวังที่คุณครูมีต่อเด็กเหล่านี้จึงต่ำกว่าความคาดหวังที่คุณครูมีต่อเด็กทั่วไป เราจึงมักได้ยินคุณครูพูดว่า “เด็กคนนี้ทำไม่ได้หรอก เพราะเขาไม่รู้เรื่อง” ไม่ว่าคุณครูจะตั้งใจหรือไม่ก็ตาม ความรู้สึกทางลบที่คุณครูมีต่อเด็กที่มีความบกพร่องนั้นจะแสดงออกมาให้เด็กคนอื่นเห็นและรับรู้ไม่ทางใดก็ทางหนึ่ง ดังนั้น คุณครูจึงควรเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับเด็กทุกคนด้วยการปฏิบัติต่อเด็กทุกคนในห้องเรียนในแง่บวก รวมถึงเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาทุกคนด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้ห้องเรียนมีบรรยากาศของการยอมรับช่วยเหลือสนับสนุนเพื่อนที่แตกต่างจากเรา นอกเหนือจากนี้สิ่งที่เด็กรับรู้ได้ว่าคุณครูเต็มใจสอนคือ การที่คุณครูสนับสนุน ให้กำลังใจในความพยายามของเขานั่นเอง

วิธีช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จในชั้นเรียน ได้แก่

1. ในการมอบหมายงาน คุณครูต้องเลือกงานที่เด็กเข้าใจและสามารถทำได้

2. การชี้ให้เด็กเห็นสิ่งที่เขาทำสำเร็จในแต่ละวัน ชมเชยในความพยายามและความมุ่งมั่นที่จะทำสิ่งนั้น แม้ว่าสิ่งที่เขาทำจะเป็นเรื่องเล็กน้อยก็ตาม

ส่วนใหญ่ความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่ามักเกี่ยวข้องกับการยอมรับในสังคม ดังนั้นการที่เด็กได้มีโอกาสทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกับเพื่อนคนอื่นในชั้นเรียนนับเป็นสิ่งที่สร้างความรู้สึกมีคุณค่าให้กับเด็กเหล่านี้ได้ หรือเมื่อเด็กเรียนเป็นกลุ่ม เด็กอาจได้อธิบายสิ่งที่เขาค้นเคยหรือสิ่งที่เขาสนใจให้เพื่อนฟังได้ อีกทั้งการเล่นบทบาทสมมติหรือสร้างสถานการณ์ใกล้เคียงกับสถานการณ์จริงให้เด็กได้ฝึกฝน วิธีการเหล่านี้ย่อมจะช่วยให้เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาตอบสนองต่อสิ่งต่างๆ ในสังคมได้อย่างเหมาะสมด้วย

การเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจจะช่วยให้เด็กได้เรียนรู้กับกลุ่มได้ดีขึ้น การจัดกลุ่มได้อยู่ในกลุ่มเพื่อนที่มีความสนใจคล้ายกันนั้นจะช่วยให้เด็กทำงานเป็นกลุ่มได้ดี หรือคุณครูอาจให้โอกาสเด็กที่มีความรู้สึกต่อตนเองต่ำ ได้มีโอกาสพูดถึงสิ่งที่เด็กทำแล้วประสบความสำเร็จให้เพื่อนในชั้นฟัง และคุณครูควรให้คะแนนที่เด็กทำถูกต้องหรืออยู่ในระดับที่ยอมรับได้

การสอนทักษะการเรียนรู้

ทักษะการเรียนรู้ เป็นความสามารถที่เด็กทราบว่า เขาจะต้องเรียนอย่างไรจึงจะประสบความสำเร็จในโรงเรียนได้ เด็กทั่วไปเรียนรู้ได้เองว่าเขาควรทำอะไร เช่น เมื่อต้องการให้ได้คะแนนดีๆ เด็กปกติจะตั้งใจเรียน ฝึกทำแบบฝึกหัด หรืออ่านหนังสือทบทวนที่บ้าน แต่เด็กเรียนรู้ช้าจะขาดทักษะในด้านนี้ วิธีที่จะทราบว่าเด็กมีทักษะการเรียนรู้หรือไม่นั้น คุณครูสามารถตรวจสอบได้โดยการใช้คำถามเกี่ยวกับนิสัยการเรียนของเด็กหรือใช้แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างแบบตรวจสอบรายการทักษะการเรียนรู้

1. นักเรียนมีสถานที่ประจำสำหรับทำการบ้าน
หรืออ่านหนังสือหรือไม่
2. นักเรียนมีเวลาทำการบ้านหรืออ่านหนังสือเป็นประจำหรือไม่
3. นักเรียนมีสมุดจดงานแต่ละรายวิชาหรือไม่
4. นักเรียนจดงานขณะที่คุณครูสอนในห้องเรียนหรือไม่
5. นักเรียนทำสมุดย่องานหรือใช้ปากกาเพื่อเน้นข้อความสำคัญ
ที่ได้อ่านไปหรือไม่
6. นักเรียนทบทวนสิ่งที่เรียนมาเป็นประจำหรือไม่
7. นักเรียนได้จดหรือทำสิ่งที่อ่านให้เป็นหัวข้อย่อยๆ หรือไม่
8. นักเรียนทำตารางหรือทำเครื่องหมายในวันที่ต้องส่งงาน
หรือวันที่ต้องสอบหรือไม่
9. นักเรียนเข้าห้องสมุดเป็นประจำหรือไม่

นอกจากนี้ คุณครูอาจนำขั้นตอนการอ่านเพื่อความเข้าใจมาสอนเด็ก
บางคนที่มีปัญหาด้านความเข้าใจจากการอ่าน โดยเฉพาะการอ่านเรื่องยาวๆ
เพื่อช่วยให้เด็กอ่านได้ดีขึ้น วิธีดังกล่าวมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. สอนให้เด็กรู้จักกวาดสายตา โดยการอ่านชื่อเรื่อง ย่อหน้าแรก
หัวข้อแต่ละข้อ และย่อหน้าสุดท้ายแบบผ่านไปๆ
2. ตั้งคำถามโดยใช้หัวเรื่องและหัวข้อย่อยเป็นตัวตั้งคำถาม
3. อ่านเนื้อเรื่อง เพื่อหาคำตอบจากคำถามที่ตั้งไว้
4. ทบทวนทั้งคำถามและคำตอบ
5. อ่านเนื้อเรื่องเพื่อทบทวนคำถามและคำตอบทุกวัน

ทั้งนี้เด็กจะอ่านได้เข้าใจมากขึ้นหากเขาสามารถเชื่อมโยงสิ่งที่อ่านเข้ากับสิ่งที่เกิดในชีวิตประจำวันหรือประสบการณ์ส่วนตัวของเขาได้ แต่เนื่องจากประสบการณ์ของเด็กแต่ละคนแตกต่างกัน ดังนั้นการเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้ประสบการณ์หลากหลาย เช่น การทัศนศึกษา จึงจำเป็นอย่างยิ่ง

วิธีการอีกอย่างหนึ่ง คือ คุณครูควรกระตุ้นให้เด็กรู้จักคิดเกี่ยวกับชื่อเรื่องตั้งแต่เริ่มอ่านเรื่องนั้น ๆ หรือคุณครูอาจกระตุ้นให้เด็กคิดหลังจากอ่านเรื่องจบ เช่น เมื่ออ่านเรื่องนี้แล้วให้นักเรียนลองคิดว่าเธอจะอย่างไรถ้าเกิดน้ำท่วมและต้องติดอยู่ในรถอย่างเด็กในเรื่องนี้ เป็นต้น

นอกจากนี้คุณครูควรสนับสนุนให้เด็กแสดงความคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านหรือให้เด็กอ่านทีละย่อหน้าแล้วแสดงความคิดเห็น เมื่อใดก็ตามที่เด็กได้คาดเดาและคิดตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่อ่านเด็กจะมีความเข้าใจมากขึ้น เด็กที่มีความบกพร่องมักรู้สึกเครียดเมื่อต้องอ่านเรื่องยาวๆ ทีละหลายๆ หรือการตอบคำถามที่เป็นการอธิบายยาวๆ ดังนั้น คุณครูควรลดงานให้น้อยลงหรืออาจให้เด็กแสดงความเข้าใจเรื่องที่ได้เรียนมาด้วยการทำโครงการต่างๆ แทนการสอบเพียงอย่างเดียว

การสร้างทักษะการจัดระเบียบงาน มีดังนี้

1. การติดตามงานและอุปกรณ์การเรียน คุณครูควรตรวจสอบว่าเด็กมีอุปกรณ์การเรียนครบถ้วนหรือไม่ ดูว่าเด็กจัดระบบและวางแผนล่วงหน้าสำหรับความต้องการของแต่ละชั้นเรียนอย่างไร เช่น ตารางเรียนที่มีแถบสีช่วยให้เด็กมองเห็นได้ชัดเจนว่าเวลาใดต้องไปที่ไหน และจะเรียนวิชาอะไร เป็นต้น

2. การทำตามคำสั่ง ก่อนที่จะให้เด็กทำงานอะไร คุณครูควรให้เขาเก็บโต๊ะของตัวเองให้เรียบร้อยเสียก่อน โต๊ะโล่งจะช่วยให้เด็กมีสมาธิในการฟังคำสั่งได้ดีกว่าโต๊ะที่มีของล่อตาล่อใจเด็ก

3. คุณครูควรใช้คำสั่งเป็นชื่อย่อยๆ แล้วให้เด็กทบทวนคำสั่งก่อนเริ่มทำงาน

4. ถ้าคำสั่งเป็นตัวหนังสือ คุณครูควรให้เด็กขีดเส้นใต้หรือวงกลมคำสำคัญ เช่น คำว่า “จับคู่” “สิ่งของตรงข้าม” เป็นต้น

5. เด็กบางคนที่มีปัญหาเรื่องการเรียงลำดับ วิธีการช่วยเหลือ คือ คุณครูควรให้เด็กเขียนหรือบอกขั้นย่อยๆ ตามลำดับ เช่น

- 1) อ่านคำสั่งก่อนลงมือทำทุกครั้ง
- 2) ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว
- 3) หากไม่เข้าใจให้ยกมือขึ้นถาม

เพื่อให้เด็กมีโอกาสทบทวนคำสั่งตามลำดับ และตรวจสอบความเข้าใจก่อนที่จะเริ่มทำด้วย

6. การทำงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จ ก่อนที่คุณครูจะเลือกวิธีการที่จะช่วยให้เด็กทำงานได้สำเร็จนั้น คุณครูควรวิเคราะห์ระบบการทำงานของเด็กคนนั้นเสียก่อน

- ประการแรกคือ การจัดแบ่งเวลาในการทำงานแต่ละอย่าง เด็กแต่ละคนทำงานช้าหรือเร็วไม่เท่ากัน เด็กบางคนอาจต้องการเวลาในการทำงานมากกว่าเพื่อนคนอื่น

- คุณครูอาจจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ช่วย เช่น นาฬิกาจับเวลา เพื่อให้เด็กเห็นว่าตัวเองเหลือเวลาในการทำงานชิ้นนั้นอีกเท่าไร และเด็กต้องรู้ว่าเขาต้องส่งงานเวลาใด เป็นต้น

7. การทำการบ้านให้เสร็จ การบ้านของเด็กแต่ละคนควรเป็นสิ่งที่เหมาะสมกับความสามารถของเขา เพราะหากการบ้านยากเกินไป เด็กจะรู้สึกเครียด คับข้องใจและหมดหวังในการทำงานชิ้นนั้น หากคุณครูไม่ได้ระวัง อาจทำให้การบ้านกลายเป็นปัญหาสำคัญในการเรียนของเด็กด้วย ปัญหาเหล่านี้มีดังต่อไปนี้

- คุณครูให้การบ้านมากเกินไป เด็กจึงเกิดความรู้สึกเบื่อหน่ายหรือไม่มีโอกาสทำกิจกรรมด้านอื่นๆ ที่เด็กวัยนั้นควรได้ทำ เช่น การพักผ่อนหรือการเล่นกีฬา เป็นต้น

- ผู้ปกครองสอนการบ้านที่ไม่ตรงกับวิธีการสอนของคุณครูที่โรงเรียน เด็กจึงเกิดความสับสน

- เด็กที่ไม่เข้าใจหรือไม่สามารถทำการบ้านเองได้ จึงต้องลอกการบ้านจากเพื่อน

ดังนั้น สิ่งที่คุณครูควรคำนึง คือ การบ้านควรเป็นตัวช่วยให้เด็กได้ฝึกฝนทักษะที่เรียนรู้จากโรงเรียน แต่ปริมาณการบ้านต้องพอดีกับความสามารถของเด็กด้วย

เมื่อให้การบ้าน

สิ่งที่คุณครูควรทำ

1. การบ้านต้องน่าสนใจ น่าสนุก เช่น หากคุณครูต้องการให้เด็กฝึกเรื่องการวัด คุณครูควรให้เด็กวัดหาพื้นที่ของห้องนอน ห้องครัว แทนที่จะให้ฝึกจากใบงานเพียงอย่างเดียว
2. คุณครูต้องอธิบายเหตุผลในการให้การบ้านแต่ละอย่างให้ชัดเจน
3. คุณครูควรรับฟังว่านักเรียนคิดอย่างไรกับการบ้านที่คุณครูมอบหมายให้
4. ขอความคิดเห็นจากผู้ปกครองบ้าง คุณครูต้องระลึกเสมอว่าผู้ปกครองเป็นคนดูแลและช่วยเหลือให้เด็กทำการบ้าน ดังนั้นข้อเสนอแนะจากผู้ปกครองจึงเป็นประโยชน์อย่างมาก

สิ่งที่คุณครูไม่ควรทำ

1. เมื่อเด็กทำผิด ให้การบ้านเพิ่มขึ้นเพื่อเป็นการทำโทษ
2. คุณครูคิดเอาเองว่า การที่เด็กไม่ถาม หมายถึง เด็กเข้าใจงานที่ได้รับมอบหมาย เพราะบางครั้งเด็กที่ไม่เข้าใจอะไรเลยจึงไม่ทราบจะถามอะไร
3. คุณครูคาดหวังว่าเด็กทุกคน (แม้จะเป็นเด็กที่ดีที่สุดในระดับ) จะทำการบ้านเสร็จเรียบร้อยทุกครั้ง
4. ให้การบ้านในเรื่องที่ยังไม่ได้สอน

การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน

1. การใช้รางวัลเป็นแรงจูงใจ รางวัลหรือแรงจูงใจอาจเป็นขนม ของกิน ของเล่นเล็กๆ น้อยๆ หรือสิ่งที่มีค่ามากกว่าสิ่งของ คือ ทำที่ของคุณครูที่แสดง การยอมรับชื่นชมเมื่อเด็กทำได้สำเร็จ ซึ่งสามารถแสดงได้โดยการให้คำชม การโอบกอด หอมแก้ม การพยักหน้ายิ้มตอบ เมื่อเด็กทำงานสำเร็จ

- สิ่งที่สำคัญที่สุดของการให้รางวัลคือ คุณครูต้องพยายามให้รางวัลทันทีหลังจากที่เด็กทำได้สำเร็จ เช่น การให้คำชมโดยทันที การให้เหรียญสะสม การให้สติ๊กเกอร์ติดในสมุด หลังเด็กทำงานเสร็จ

- สิ่งที่สำคัญรองลงมาคือ อย่ารอให้รางวัลเมื่อเด็กทำงานเสร็จทั้งหมด เพราะเด็กอาจจะท้อและเบื่อไปก่อนที่จะได้รางวัล แต่ให้แบ่งงานนั้นเป็น ขั้นตอนย่อยๆ แล้วให้รางวัลทันทีที่เด็กทำได้สำเร็จได้ในขั้นตอนย่อยๆ เช่น เด็กมีการบ้านเลขทั้งหมด 10 ข้อ ให้รางวัลเมื่อเด็กทำเลขได้เสร็จทุก 2 ข้อ จะทำให้เด็กสนใจและร่วมมือในการทำงานเสร็จได้มากกว่า

2. ควรมีการกำหนดงานที่ต้องการให้เด็กทำอย่างชัดเจน เช่น อ่านหนังสือ 4 หน้า ท่องคำศัพท์ 10 คำก่อนดูการ์ตูน หรือ เอาขยะไปทิ้ง หลังรับประทานอาหารเสร็จ หรือใช้เวลาเป็นตัวกำหนด เช่น ทำแบบฝึกหัด สะกดคำเป็นเวลา 30 นาที หลังจากนั้นให้กำหนดสิ่งที่เด็กจะได้รับเมื่อเด็ก ทำได้สำเร็จ และสิ่งที่จะเกิดขึ้นเมื่อทำไม่สำเร็จ เช่น ถ้าต้องการให้เด็กทำเลข ทั้งหมด 20 ข้อ คุณครูสามารถตั้งข้อตกลงได้ว่า ถ้าเด็กทำเลขได้ 5 ข้อ เด็กจะ ได้พัก 5 นาที (เป็นการแบ่งงานและให้รางวัลทันที) แล้วถ้าเด็กทำเลขเสร็จ หมดครบ 20 ข้อ เด็กจะได้ทำกิจกรรมที่ชอบ 1 เรื่อง แต่ถ้าวันนี้ทำงานไม่เสร็จ เด็กจะต้องงดทำกิจกรรมที่ชอบ

3. ถ้าเด็กมีพฤติกรรม อีตออด ลุกจากที่นั่ง คุณครูจำเป็นต้องจัดการ โดยเร็ว โดยการเข้าไปให้ความสนใจ เช่น การแตะตัว นำตัวกลับมาที่เก้าอี้ หาปัญหาที่ทำให้เด็กทำงานต่อไม่ได้และให้การช่วยเหลือ เช่น มีโจทย์เลข บางข้อที่เด็กไม่เข้าใจ ทำให้เด็กไม่อยากทำต่อ และยืนยันด้วยท่าทีสงบหนักแน่นให้เด็กทำตามข้อตกลงที่ตกลงกันไว้ คุณครูอาจพูดว่า

“คุณครูรู้ว่าหนูไม่อยากทำแล้ว แต่ไหนดูซิ โอโห หนูทำไปตั้งครึ่งนึงนะ คุณครูอนุญาตให้พักก่อนได้ แล้วเดี๋ยวกลับมาคุณครูจะช่วยทำข้อที่หนูว่ามันยากนะ”

“ต้น เลิกเล่นเดี๋ยวนี้ หนูไปทำงานต่อได้แล้ว (คุณครูเดินจูงมือต้นไปที่โต๊ะ) ต้นเรตกลงกันว่าจะอะไร”

4. ถ้าเด็กอาละวาด ไม่ยอมทำตามกติกา หลังจากที่ยืนยันกติกาที่ตั้งไว้ คุณครูควรเข้าไปหยุดพฤติกรรมนั้นโดยทันที โดยการจับตัวให้หยุด ถ้าพฤติกรรมนั้นเป็นอันตรายต่อเด็กหรือเป็นอันตรายต่อคนอื่น หรือมีการทำลายสิ่งของ แต่ถ้าเป็นการร้องอาละวาดโวยวายเพียงอย่างเดียว คุณครูควรบอกเด็กว่า คุณครูเข้าใจสิ่งที่เขารู้สึก แต่กฎก็ยังเป็นกฎ เช่น “คุณครูรู้ว่าหนูไม่อยากทำแล้ว แต่เรตกลงกันแล้ว คุณครูจะรอจนหนูร้องให้เสร็จ แล้วเรามาทำเลขข้อที่เหลือกัน” เพื่อให้เด็กทราบว่ามีอะไรที่ต้องทำงานเสร็จอยู่ดี

การพัฒนาทักษะทางสังคม

เด็กเรียนรู้ซ้ำจำนวนมากมีปัญหาในการเข้าสังคมกับเพื่อนวัยเดียวกัน ปัญหาที่พบบ่อยคือ เด็กเรียนรู้ซ้ำมักถูกล้อ ถูกแกล้ง ถูกเพื่อนเหยียดเยาะเย้ย ทั้งนี้เนื่องจากเด็กเรียนรู้ซ้ำมักคิดไม่ทันเพื่อน ควบคุมอารมณ์ตนเองได้น้อย เมื่อถูกเพื่อนแกล้งมักจะไว้วางใจ หรือมีพฤติกรรมก้าวร้าว ยิ่งทำให้เป็นจุดสนใจของเด็กทุกๆ ไป บางรายอาจเรียกร้องความสนใจแบบไม่เหมาะสม ทำให้เด็กกลายเป็นตัวตลกได้บ่อยๆ

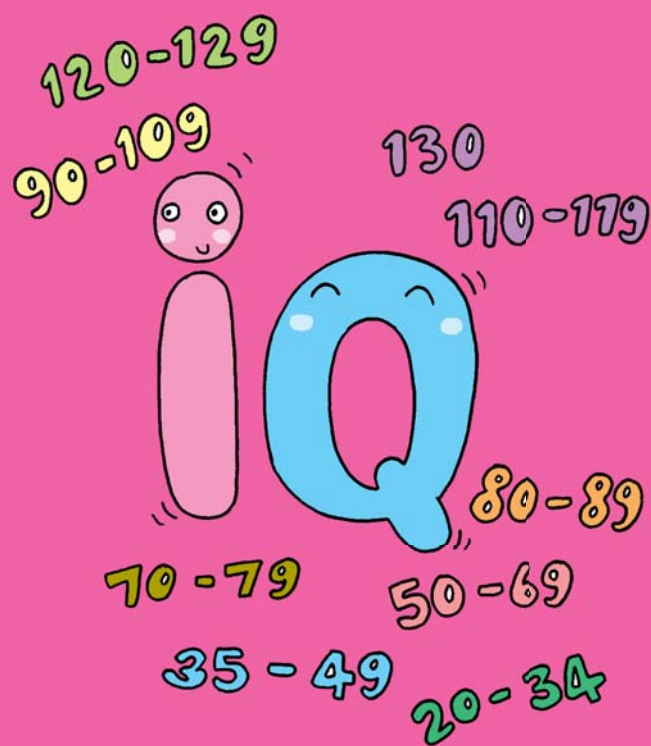
การฝึกทักษะทางสังคมนวมถึงการฝึกควบคุมอารมณ์จะทำให้เด็กเข้ากับเพื่อนได้ดีขึ้น ซึ่งคุณครูสามารถช่วยเหลือได้ดังนี้

1. ค้นหาว่าปัญหาการเข้าสังคมกับเพื่อนอยู่ที่ไหน โดยอาศัยการเล่นของเด็ก ทักษะต่างๆที่เด็กใช้เวลาอยู่กับเพื่อน เช่น
 - ทักษะในการสื่อสาร ความเข้าใจในกฎกติกาของเกมต่างๆ การริเริ่มบทสนทนากับผู้อื่นเมื่อเริ่มทำความรู้จักกับเพื่อน
 - ความสามารถในการเล่น เช่น ทักษะกีฬาต่างๆ เด็กทำได้ดีหรือไม่
 - ทักษะการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ความสามารถในการเล่นตามเพื่อน รู้จักเอื้อเฟื้อ มีน้ำใจ ขอโทษ ขอบใจ เข้าใจความรู้สึกของคนอื่น
2. จัดโอกาสและหาแบบฝึกหัดให้เด็กได้ฝึกฝนทักษะ โดยหากิจกรรมให้เด็กได้ทำเป็นคู่หรือเป็นกลุ่ม โดยกิจกรรมเหล่านั้นต้องมีระเบียบกฎเกณฑ์ และขั้นตอนที่ชัดเจน โดยครูช่วยควบคุม
3. จัดเพื่อนช่วยดูแลเด็กเรียนรู้ซ้ำ ครูควรจัดเพื่อนที่สนิทหรือเพื่อนที่อาสาดูแล คอยช่วยเหลือ ช่วยครูดูแลเด็กช่วงระหว่างที่เด็กไม่อยู่ในห้องเรียน และยังเป็นตัวอย่างที่ดีในการฝึกทักษะสังคมได้อีกด้วย

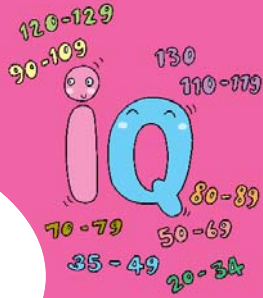
เอกสารอ้างอิง

- กุลยา ก่อสุวรรณ. (2553). การสอนเด็กที่มีความบกพร่องระดับเล็กน้อย.
กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ณัชร นกสกุล. (2554). การบริหารจัดการเรียนร่วม โดยใช้โครงสร้างชีวิต
สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน กรณีศึกษา:
โรงเรียนวัดอุทัยธาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ
สถาบันราชานุกูล.
- นพวรรณ ศรีวงศ์พานิชย์, พัฏฐ์ โชคหมามงคล. ภาวะบกพร่องทางสติปัญญา/
ภาวะปัญญาอ่อน (Intellectual Disability/ Mental Retardation).
ใน นิชรา เรื่องดารกานนท์. ตำราพัฒนาการเด็กและพฤติกรรม.
กรุงเทพมหานคร : โฮสติกพับลิชชิ่ง. 2551: 179-204
- มหาวิทยาลัยมหิดล. ไอโอดีนกับสติปัญญาเด็กไทย: บทที่ 5 การควบคุมและ
ป้องกันโรค. จาก [www.il.mahidol.ac.th/e-media/iodine/
chapter 5.html](http://www.il.mahidol.ac.th/e-media/iodine/chapter%205.html)
- ลัดดา เหมาะสุวรรณ และคณะ. สุขภาวะเด็กและวัยรุ่นไทยอายุ 6 - 12 ปี.
ใน ราชวิทยาลัยกุมารแพทย์แห่งประเทศไทย. รายงานโครงการ
วิเคราะห์สุขภาพของเด็กและวัยรุ่นไทย. 2552 : 137-161
- วนิดา ชนินทุทธรวงศ์ และคณะ. (2554). พิมพ์ครั้งที่ 3. สมอเด็กไทย...
รอไม่ไหวแล้ว. กรุงเทพฯ: บริษัท ปียอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด
- (2554). แบบคัดกรองปัญหาพัฒนาการและแนวทางการส่งเสริมพัฒนาการเด็กบกพร่องทางพัฒนาการและสติปัญญา.
กรุงเทพฯ: บริษัท ปียอนด์ พับลิชชิ่ง จำกัด.

- วินัดดา ปิยะศิลป์ และพนม เกตุมาน. (2550). **ตำราจิตเวชเด็กและวัยรุ่น เล่ม 2. ภาวะปัญญาอ่อน**. หน้า 197 - 208. กรุงเทพฯ: บริษัท ธนาเพรส จำกัด.
- ศรีเรื่อน แก้วกังวาล. เด็กปัญญาอ่อน. ใน ศรีเรื่อน แก้วกังวาล. **จิตวิทยาเด็กพิเศษ**. กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน. 2545: 49 - 99
- สินีนานฎ จิตต์ภักดี, แสงเดือน ยอดมณีวงศ์ และคณะ. (2548). **พิมพ์ครั้งที่ 2. คู่มือเสริมสร้างไอคิวและอีคิวเด็ก สำหรับครูโรงเรียนอนุบาล**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- อุ้นเรื่อน อำไพพัสดร์. (2548). **จิตวิทยาการสอนเพื่อพัฒนาบุคคลพิเศษด้านสติปัญญา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

ภาคผนวก

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
(Individualized Education Program: IEP)

- ก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ชื่อสถานศึกษา.....สังกัด
- เริ่มใช้แผนวันที่สิ้นสุดแผนวันที่
- ระดับ อนุบาลปีที่ ประถมศึกษาปีที่

1. ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ - ชื่อสกุล

เลขประจำตัวประชาชน

การจดทะเบียนคนพิการ ไม่จด ยังไม่จด จดแล้ว

ทะเบียนเลขที่

วัน/เดือน/ปี เกิด อายุปีเดือน ศาสนา

ประเภทความพิการลักษณะความพิการ

ชื่อ - สกุลบิดา

ชื่อ - สกุลมารดา

ชื่อ - สกุลผู้ปกครองเกี่ยวข้องเป็น

ที่อยู่ผู้ปกครองที่ติดต่อได้ บ้านเลขที่ ชื่อหมู่บ้าน

ถนนตำบล/แขวงอำเภอ/เขต

จังหวัด รหัสไปรษณีย์

โทรศัพท์มือถือ โทรสาร

e-mail address

2. ข้อมูลด้านการศึกษา

- ไม่เคยได้รับการศึกษา/บริการทางการศึกษา
- เคยได้รับการศึกษา/บริการทางการศึกษา
 - ศูนย์การศึกษาพิเศษ ส่วนกลางระดับ
พ.ศ.
 - โรงเรียนเฉพาะความพิการ ระดับ
พ.ศ.
 - โรงเรียนเรียนร่วม ระดับ
พ.ศ.
 - การศึกษาด้านอาชีพระดับ
พ.ศ.
 - การศึกษานอกระบบ ระดับ
พ.ศ.
 - การศึกษาตามอัธยาศัย ระดับ
พ.ศ.
 - อื่น ๆระดับ
พ.ศ.

3. การวางแผนการศึกษา				
ระดับความสามารถในปัจจุบัน	เป้าหมายระยะยาว 1 ปี	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เป้าหมายระยะสั้น)	การประเมินผลปัจจุบัน	ผู้รับผิดชอบ
<p>ด้านกล้ามเนื้อ</p> <p>จุดเด่น</p> <p>การใช้แรงของกล้ามเนื้อ มีดีใหญ่ในการทำกิจกรรม ต่างๆ สามารถทำได้ในระดับหนึ่ง</p>	<p>การออกกำลังเพื่อเสริมสร้าง พัฒนาการของกล้ามเนื้อและ การทรงตัว</p>	<p>เมื่อต้องทำกิจกรรมที่ต้องใช้ ความสามารถในการทำงานของ กล้ามเนื้อส่วนต่างๆ นักเรียน สามารถทำตามวัตถุประสงค์ ทุกครั้ง</p>	<p>สังเกตจากการร่วม กิจกรรมกลางแจ้ง</p>	
<p>จุดด้อย</p> <p>การใช้แรงของกล้ามเนื้อ มีดเล็กยังต้องช่วยเหลือ เช่น เรื่องน้ำหนักมือในการเขียน</p>	<p>การฝึกทักษะการใช้งานของ กล้ามเนื้อมัดเล็กในการ หยิบ จับ ชีด เขียน และ การใช้มือกับอุปกรณ์ต่างๆ</p>	<p>เมื่อฝึกกิจกรรมประเภทเลื่อมือ นักเรียนสามารถลากเส้นตาม แบบได้ ตั้งแต่ลักษณะเส้นพิน ฐานจนถึงแบบพยัญชนะต่างๆ ที่แม่ซับซ้อน</p>	<p>สังเกตจากการร่วม กิจกรรมภายในชั้นเรียน</p>	

3. การวางแผนการศึกษา (ต่อ)				
ระดับความสามารถในปัจจุบัน	เป้าหมายระยะยาว 1 ปี	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เป้าหมายระยะสั้น)	การประเมินผลปัจจุบัน	ผู้รับผิดชอบ
<p>ด้านการช่วยเหลือตัวเอง</p> <p>จุดเด่น</p> <p>นักเรียนสามารถช่วยเหลือตัวเองในเรื่องง่าย ๆ ได้ เช่น รับประทานอาหาร เข้าห้องน้ำ ขับถ่าย หยิบจับสิ่งต่าง ๆ ตามความต้องการได้ดี</p> <p>จุดด้อย</p> <p>- ยังไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ดี ยังต้องการผู้ดูแลในบางครั้ง เช่น รับประทานอาหารได้แต่ยังหกเลอะเทอะ ใส่หมวกไม่ได้ยังต้องดูแล</p> <p>ความสะอาด เป็นต้น</p> <p>- ยังต้องเตือนในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันบางเรื่อง</p>	<p>การช่วยเหลือตัวเองโดยลดการดูแล</p> <p>รับผิดชอบต่อกิจวัตรประจำวันของตัวเอง โดยไม่ต้องเตือน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เมื่อต้องทำความสะอาดร่างกาย นักเรียนสามารถทำความสะอาดได้เอง โดยครูไม่ต้องช่วยเหลือหรือลดการช่วยเหลือลงในบางกิจกรรม - ขณะรับประทานอาหาร นักเรียนสามารถรับประทานได้เรียบร้อยและเก็บเศษอาหารจนสะอาดหลังจากรับประทานอาหารเสร็จ - เมื่อต้องปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน นักเรียนสามารถส่งการบ้านและเก็บสิ่งของต่าง ๆ ได้ถูกต้องโดยไม่ต้องเตือน 	สังเกตจากการร่วมกิจกรรมประจำวัน	

3. การวางแผนการศึกษา (ต่อ)				
ระดับความสามารถในปัจจุบัน	เป้าหมายระยะเวลา 1 ปี	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เป้าหมายระยะสั้น)	การประเมินผลปัจจุบัน	ผู้รับผิดชอบ
<p>ด้านภาษาและการสื่อสาร</p> <p>จุดเด่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - รู้จักและปฏิบัติตามคำสั่งง่าย ๆ ที่ไม่ซับซ้อนได้ <p>จุดด้อย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่มีเสียงพูด <p>พื้นฐานด้านวิชาการ</p> <p>ภาษาไทย</p> <p>จุดเด่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - สามารถเขียนเส้นพื้นฐานตามรอยได้ - มีสมาธิและความสนใจประมาณ 15 - 20 นาที 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนสามารถสื่อสารโดยคำพูด การทำรูปปากตามแบบได้ - นักเรียนเข้าใจคำศัพท์ในชีวิตประจำวัน โดยการใช้สื่อสื่อบนภาพประกอบภาพ - เขียนเส้นพื้นฐานตามรอยและเส้นประพยัญชนะตามรอยได้โดยไม่มีผู้ช่วย - นักเรียนมีสมาธิในการทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างน้อย 30 นาที 	<p>เมื่อต้องสื่อสารกับผู้อื่นนักเรียนสามารถใช้การพูด ภาษาท่าทาง หรือรูปภาพในการสื่อสารได้ทุกครั้ง</p> <ul style="list-style-type: none"> - เมื่อให้นักเรียนทำกิจกรรม นักเรียนสามารถทำกิจกรรมได้อย่างมีสมาธิเป็นเวลา 30 นาที 	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกตจากการร่วมกิจกรรมประจำวัน - สังเกตจากการร่วมกิจกรรมประจำวัน 	

3. การวางแผนการศึกษา (ต่อ)				
ระดับความสามารถในปัจจุบัน	เป้าหมายระยะเวลา 1 ปี	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (เป้าหมายระยะสั้น)	การประเมินผลปัจจุบัน	ผู้รับผิดชอบ
<p>จุดด้อย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปฏิบัติตามคำสั่งได้บางส่วน เนื่องจากไม่ตื่นเสียง <p>คณิตศาสตร์</p> <p>จุดเด่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่รู้จักตัวเลข และจำนวน <p>จุดด้อย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ไม่รู้จักสี - เขียนตัวเลขโดยมีรอยประไม่ได้ 	<p>เป้าหมายระยะเวลา 1 ปี</p> <ul style="list-style-type: none"> - บอกตัวเลข 1 - 10 ตามคำสั่งได้ - ชื่อบอกสีตามคำสั่งได้ ถูกต้องอย่างน้อย 7 สี - เขียนตัวเลข 1 - 10 โดยมีรอยประได้ถูกต้อง 	<ul style="list-style-type: none"> - นักเรียนสามารถปฏิบัติตามคำสั่งได้อย่างน้อยวันละ 20 คำสั่ง - เมื่อให้นักเรียนชี้ตัวเลข 1 - 10 แบบไม่เรียงลำดับ นักเรียนสามารถชี้ตัวเลขได้ถูกต้อง 8 ครั้ง จาก 10 ครั้ง - เมื่อให้บอกสีนักเรียนสามารถบอกสีถูกต้อง 4 จาก 7 สี - เมื่อให้เขียนตัวเลขนักเรียนสามารถเขียนตัวเลข 1 - 10 ตามรอยได้อย่างถูกต้อง 	<p>สังเกตจากการทำแบบฝึก และการทำงานประจำวัน</p>	

4. คณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

ชื่อ	ตำแหน่ง	ลายมือชื่อ
.....	ผู้อำนวยการโรงเรียน
.....	หัวหน้างานการศึกษาพิเศษ
.....	ครูประจำชั้น
.....	ผู้ช่วยครูประจำชั้น
.....	ผู้ปกครอง

ประชุมวันที่ เดือน พ.ศ.

5. ความคิดเห็นของบิดา/มารดา/ผู้ปกครองหรือผู้เรียน

การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลฉบับนี้

- ข้าพเจ้า เห็นด้วย
 ไม่เห็นด้วย เพราะ

ลงชื่อ

(.....)

เกี่ยวข้องกับ
วันที่ เดือน พ.ศ.

ตัวอย่างแผนการสอนรายบุคคล (Individual Implementation Plan: IIP)

ชื่อ - สกุล (นักเรียน).....ระดับชั้น อนุบาลพิเศษ
เนื้อหาหรือทักษะที่สอน การเขียนพยัญชนะตามรอย
จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม นักเรียนสามารถเขียนพยัญชนะตามรอยได้อย่างถูกต้อง
สื่อ

1. แบบฝึกเขียนพยัญชนะตามรอย
2. ฉากเพิ่มสมาธิ
3. โตะ/เก้าอี้

วิธีสอน

1. ให้นักเรียนนั่งบนเก้าอี้หันไปที่โตะ
2. ครูให้แบบฝึกเขียนพยัญชนะตามรอย
3. ในกรณีที่นักเรียนไม่มีสมาธิ ขอบมองไปรอบๆ มากกว่ามองงานที่ต้องการให้ทำ ให้ครูใช้ฉากเพิ่มสมาธิวางไว้บนโตะ ฉากจะช่วยกันสายตาไม่ให้มองไปที่อื่น ความสนใจจะอยู่ที่งานมากขึ้น
4. ครูเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนทำงานและคอยแนะนำวิธีการ
5. ในกรณีที่เด็กยังทำเองไม่ได้ ครูช่วยตะแมือไปด้วย แต่ควรผ่อนแรงเมื่อนักเรียนเริ่มทำได้ และค่อยๆ ปล่อยให้เขียนเองในที่สุด
6. จบกิจกรรมการฝึกเขียน ทบทวนโดยการอ่านพยัญชนะที่เขียนไปแล้ว
7. ครูให้คำชมเชย/ให้รางวัลเมื่อเด็กทำงานเสร็จ

สิ่งเสริมแรงที่ใช้

1. คำชมเชย เช่น เก่ง เก่งมาก ดี ดีมาก ปรบมือ
2. การสัมผัส เช่น การกอด ลูบผม ตะแมือ

การประเมินผล

จากการสังเกตการร่วมกิจกรรมและการตอบคำถาม

วันเริ่มต้นสอน วันที่ เดือน พ.ศ.

วันสิ้นสุดการสอน วันที่ เดือน พ.ศ.

ผลการเรียน ทำได้เอง ทำได้แต่ต้องช่วย ยังทำไม่ได้

A large pink rectangular area containing horizontal dotted lines for writing. The lines are evenly spaced and extend across the width of the pink area.

A large pink rectangular area containing horizontal dotted lines for writing. The lines are evenly spaced and extend across the width of the pink area.

A large pink rectangular area containing horizontal dotted lines for writing. The lines are evenly spaced and extend across the width of the pink area.

